

GLAVNA LISTU: U predjelu za dnevnu godinu K 82.—, za polugodište K 10.—, tromjesečno K 8.—, mjesечно K 2.—, u maloprodaji 10. helera. — ODLAGA primaju se u upravi lista iz: Cesta broj 1, te se računaju po 10 helera za prostor visok 4 milimetra i dug 8 cm.

izlazi u Puli, svaki dan u 5 sati ujutro.

Novi bojevi na zapadnoj fronti.

Austro-ugarski ratni izvještaji.

B e č , 24. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Položaj je nepromijenjen. Na vrhovima sjeverno od Prisplogoskog sedla i kod Lebačevke u Voliniji bile su suzbijene ruske navala. U istočnoj Galiciji na jugu od Dnjestra bilo je osječeno topovskom vatrom približenje neprijateljskih odjeljenja. Na sjeveru od Dnjestra izvle su naše prednje čete uspješne noćne zaskoke.

Talijansko bojište.

Protiv naših položaja na jugu od Suganske doline i protiv onih kod Panevégija i Pellegina nastavlja se neprijateljevo žestoke navala bez nikakvog uspjeha. U ranim satovima prešlo je više talijanskih bataljuna dva puta na navelu iz Cima Moore pa uzduž pogranične gorske kose. Svakog je puta morao neprijatelj pobjeći natrag s najvećim gubicima. U području Monte Zebbia izjavljiva su se tekom pripreodne četiri napada. Popodne su Talijani ponovili još dvaput napadajući protiv sjevernog krita naše fronte, a bili su opet suzbijeni s najvećim gubicima. Na visinama sjeverno i istočno od Panevégija bila su suzbijena tri napadaja. Kroz noć izjavilo se u našoj vatri još po jedna neprijateljski napadaj protiv Fedaje i protiv vrhova na jugu od Pellegina. Na koruškoj i na sočkoj fronti nije bilo nikakvog važnog događaja.

Jugoistočno bojište.

Ništa nova.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Hefer, podmaršal.

Događaji na moru.

B e č , 24. (D. u.) Skupina je pomorskih četa obasula noćas vrlo uspješno s težim, lakšim i požarnim bombama vojničke predmete u San Giorgio di Nogara, Gorgu i Trliču. Opazili se više jakih požara. Uza sve najžešće opstreljavanje vratila su se sva letjela neoštećena.

Vodstvo c. kr. mornarice.

Njemački ratni izvještaj.

B e r l i n , 24. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište:

Kao što se je moglo očekivati bili su engleski napadaji protiv fronte Thiepval-Guilemont, o kojima smo jučer javili, izvedeni od dijelova 11. engleske divizije, od kojih su mnogi bili na silu dopremljeni iz drugih fronta. Jedini uspjeh, što ga je mogao neprijatelj postati na čitavoj liniji i što ga mi nijesmo još opet napraviti moglo jest to, da je prodro u nekoliko huca u Pozieres, a morao ga je platiti teškim krkavim gubicima. U Longuevalu izbio ga je iz njegove pleskovite jame sa snagom izvedeni protunapadaj. Na jugozapadu od Gullemonta, gdje se je bio neprijatelj privremeno ugnezdio, ubitavši smu neranjen 3 časnika i 141 momka.

Ne jugu od Somme izjavljiva su se o našoj vatri tri manja francuska pothvata kod Soyecourt i na zapadu od Vermanovillera. Bilo je samo prolazno slabavih topovskih bojeva.

Naš plijen iz bojeva od 15. o. m. iznasa po onomu, što se je dosad ustanovilo, 68 strojnih pušaka.

Na desno od Moze narasao bi češće objestni topovski boj do velike žestine.

Istočno bojište.

Na sjevernom dijelu fronte nema nikakvih događaja. Sjeverozapadno od Berestocka bilo su glatko suzbijeni jak ruski napadaji.

Balkansko bojište.

Položaj je nepromijenjen.

Vrhovno vojno vodstvo.

Turski ratni izvještaj.

C a r i g r a d , 24. (D. u.) Glavni stan javlja: Iračka fronta:

Jedan naš monitor napao je na Eufratu dva neprijateljska monitora, te je prouzročio na jednom od njih požar. Neprijateljski su brodovi morali pobjeći.

Perzijska fronta:

U odsjeku Kermansah stanje je nepromijenjeno. Ruske bojne sile, koje su se nalazile u okolici Bane, bile su energičnim napadajima suzbijene na istok. Naše su čete dospjele na 35

km istočno od Revandusa. Neprijateljske su stražnje čete pretrpjele od žestoke naše vatre ozbiljne gubitke.

Kaukasko fronta.

Ni na toj ni na ostalim frontama nema ništa važna.

Crno more.

Krstarica je Midilli našla 22. o. m. na jugu od Sevastopola na jaku neprijateljsku boju silu, koja je pokušala da mu put zakrči. Midilli je bio prisiljen, da vodi kroz četiri sata boj s novim ruskim ratnim brodom i sa četiri razarača. A da je neprijatelj nesmetano dovađao pojačanja, ipak je Midilli probio obuču, što ga je opkoljavao te se je vratio neoštećen.

BRZOJAVI.

Rat.

Pred balkanskom ofenzivom?

C h i a s s o , 23. Pariski dopisnik „Secola“ naslućuje skorajšu balkansku ofenzivu. Portugalci i Rusi, koji su prispijeli u Brest, bit će prevezani u Solun. Portugalska pomoćna vojska bijaše ponajprije odredjena za zapadnu frontu, ali je Engleska željela, da se ih upotrijebi na Balkanu.

Pomorski sukob ispred Themse.

B e r l i n , 24. (D. u.) Službeno. — U noći pred 23. o. m. poduzelu su njemačke torped-jače od Flandrije provala sve do samog ušća rijeke Themse, a da nijesu naišle tamo na nikakve neprijateljske pomorske sile. Ali na povratku jutrom 23. naišle su na više malenih engleskih krstarica razreda „Aurora“ i na više razarača. Razvio se je kratki topnički dvoboj. Tokom ovoga bio je neprijatelj djelotvorno pogazjen. Naše su se torpednjače vratile neoštećene.

Njemačka.

Velika nesreća na Spreji kod Berlina. 20 mrtvih?

B e r l i n , 24. (D. u.) — Na gornjoj Spreji u berlinskoj okolici sukobio se je osobni parobrod s izletničkim prekratkim motorom čamcem, od čijih su gostova mnogi nastradali. Govori o dvadesetke mrtvih, ali ipak nije to još bilo službeno potvrđeno.

Balkan.

Iz Grčke.

B e r n , 23. Prema jednoj vijesti Havasa iz Atene, zapovjedio je grčki vojni ministar svu zapovjedničku generalima, da se pobrinu za to, da e svi vojnici, koji imaju da se opuste, došli svoje otpusnice pred 31. srpnja.

Grčki mornarički ministar je prema „Tempsu“ poslao svim parobrodskim društvima popis poštara na obali, koji moraju biti pogazeni. Uzrok te mjere, čini se da leži u pomankanju pilota.

H a g e , 23. Reuterov ured javlja iz Atene: Nijemcima prijateljska „Nea Homera“ kuša da prestraši izbornike izjavom, da će Njemačka i Bugarska najvištom Grčkog rat, ako glasuje za Venizelosa. Javno je mnijenje ogorenito, što njemačka stranka prijati Bugarskom, da ubije političku slobodu grčkog naroda.

Antanta.

Sva moć u rukama Stürmmera.

A m s t e r d a m , 24. (D. u.) Ovdjašnji list donosi izjavu Stürmmera. Najnovije promjene u kabinetu posljedice su želje vodećih krugova, da polože svu moć u ruke Stürmmera. Spoljašnja se politika Rusije ne mijenja.

Sasonov odstupio.

P e t r o g r a d , 24. (D. u.) Petrogradski brzojavni ured javlja: U ukazaju što ga je car upravo na Sasonova ističe gorljivo, kojim je ministar slijedio carave upute vodjene pravdom i domovinskom časću, te kaže, kao nik žali, što ga ministarvo zdravlje silu, da prihvati njegovu ostavku.

Francuski novac za saveznike i prijatelje.

B e r n , 24. (D. u.) Financijski je ministar Ribot predložio francuskoj komori zakonsku osnovu, kojom traži ulaganje, da isplati iz državne riznice savezničkim i prijateljskim vladama do 30. rujna 1916. razne predumove u visini od 1547 milijuna francaka. Dosađajni predumovi iznasažu 2327 milijuna.

Politika Portugala.

B e r n , 23. Vodja nekog madridskog lista podao je suradniku „Tempsa“ tu važnu izjavu o portugalskoj politici: Predsjednik Costa našao je pod sadašnjim okolnostima shodnim, da oćia novu vladu te je stoga predložio, da se pošalje u bije na stranu Engleza jednu diviziju. Kad bijaše učinjena ta ponuda, bila je Engleska posve zaposlena svojim vojničkim pripravama te nije

zahtjevala ljudi, već oboružane vojnike. Sada bi mogla Engleska i sama naoružati ojačanja, koja joj se pošalju. Predsjednik Costa nije ali usprkos protivljenju više ili manje oštrih neprijatelja vlade napustio svoje osnovne. Prije ili kasnije izaći će Portugalci na megdan. Sve to ali nije treba da Španjolci uzemiruju.

Belgija za svoju trgovačku mornaricu.

P a r i s , 24. (D. u.) Havas. Belgijka je vlada zaključila, da će ustanoviti parobrodsko društvo. Brodovlje kraljevskog belgijskog Lloydja. Broji sada 60 parobroda, posiviti će se na 100 parobroda sa ukupnom tonažom od 600.000 tona.

Italija i Njemačka.

L u g a n o , 23. Listovi govore o vojnom stanju među Italijom i Njemačkom, kao o već izvršenoj činjenici.

„Messagero“ čini se kao da priznaje, da se Italija pušta voditi od obzira na mirovnu konferenciju. Samo u bezuvjetnom priključenju Italije četvornom savezu leži jamčenje za ispunjenjem talijanskih želja kod razdiobe ratnoga plijena. Promijenjeno držanje Njemačke prema Italiji opaža se iza gospodarske konferencije, koja je dokazala, da će Italija biti u budućnosti zavorana za njemačku trgovinu i industriju.

„Corriere dela sera“ donasa izjavu neke neimenovane političke ličnosti. Ne može se predviđati, tko će najvištom biti. Nije vjerojatno, da će se bojište povećati. Držanje Italije prema Njemačkoj, moći će se nakon najvištenja rata pripodobiti sa držanjem Francuske prema Austriji.

Neutrálne države.

Dan mira u Danskoj.

K o p e n h a g e n , 23. Na dan mira, dne 1. kolovoza, obdržavati će se na svim danskim (100) pučkim visokim školama mirovni sastanci.

Švedska za svoju neutralnost.

S t o c k h o l m , 24. (D. u.) Po službenoj objavi doznaje se, da je vlada postrčila zabranu iz g. 1912., prema kojoj ne smiju da voze ili da zadržu u švedskim vodama neprijateljske podmornice.

Druga službena objava kaže, da se imbuž pojačati straže, koje obavljaju pograničnu službu osobito u nekim krajevima obale, e da se tako očuva švedska neutralnost.

Amerika.

Podmornica „Deutschland“ sretno isplavila iz Baltimora.

L o n d o n , 24. „Daily Chronicle“ javlja iz Newyorka od 20. srpnja: Jutros rano nestalo je trgovačke podmornice „Deutschland“.

Turska i Amerika.

H a a g , 23. Reuter javlja iz Wachingtona: U odnošnjama među Turskom i Uduženim državama nastupila je ozbiljna napetost. Udužene države iz namjšajih tobole o ekspediciji vojničkom i istočni dio Sredozemoga mora. Odgovor Turske na američku notu, koja je provjedovala protiv zaplijene vlasništva misijona i protiv lošeg postupanja sa konzularnim agentima u Damasku, nije zadovoljio američke vlade.

Amerika i gospodarski rat.

N e w - Y o r k , 20. Javljiva se iz Washingtona, da smatra vlada potrebnim, da u pravu vrijeme poduzme mjere u zaštiti Uduženih država protiv u Pariza skupljenog antantnog gospodarskog saveza. U jučerašnjem vijećanju senata rekao je senator Stone, da je glavni zajednički plan aljirača vodjenje trgovačkog rata protiv Njemačke iz njezinog poraza. Nije se nikako kušalo, da se ta namjera prikriva. Senator Lodge je rekao, da treba držanje središnjih vlasti na isti način uvaziti kao držanje aljirača. Trebalo bi sakupiti sve informacije o Njemačkoj i Austro-Ugarskoj, u koliko se one mogu uteliti iz izvaja u javnom životu stojećih muževa i iz pisanih rasprava mjerodavnih krugova.

Neprijateljski ratni izvještaji.

Rusija.

P e t r o g r a d , 20. Služb. izvještaj od 19. posl. podne.

Zapadna fronta.

Jučer u jutro bacila su 4 neprijateljska ljetala 13 bomba na Reval. U položajima kod Rige traje dalje topovska borba. Kod jezera Mladtsof poduzela je naša pješadija uz dobro sudjelovanje brodovlja poručnika Olshevsjaja noćnu navelu na Nijecnu, koja je nemjaju prouzročila veliku stravu. Južno Dvine sve do Pinskih močvara je neprijateljska djelatnost vrlo živahna.

Na Stohodu razvili su se mjestimice topovski bojevi. Sjeverno močvara izjavljiva je naša vatra neprijateljski napadaj kod Obzrya.

19. na večer. Položaj je nepromijenjen.

P e t r o g r a d , 21. Službeni izvještaj od 20. srpnja pokopje:

17 neprijateljskih letioca preletjelo je 18. t. m. koldvorom Somrije i Kolorom Horodzieja. 42 km. sjeverozapadno od Barovičja, izbacilo je 28 bomba na poljsku bolnicu te ubilo 3 a ranilo 5 momaka od sanitetnog osoblja i usmrtilo 10 i ranilo 23 vojnika, koji su tamo bili u nezji. U području na Stohodu kušao je neprijatelj, da naveli kod sela Ugly i Arsenovici, 5 doćim 6 km. jugoistočno Kasowke, ali bez uspjeha. Zadržali smo neprijateljsko napredovanje u okolici sela.

20. na večer. Na fronti Dvine i Voliniji mjestimice topovski bojevi. Neprijateljske je topništvo ponovno opstreljavalo područje Zwiinace, istočno Gorochova i naše položaje istočno od ovoga, na Lipi i na Sturu.

Galicija.

P e t r o g r a d , 20. Službeni izvještaj od 19. posl. podne:

Prema došlim vijestima digao se je usljed kiše vodomer Dnjestra za 2 i pol metra. Rijekka je odnijela sve potpore mostova i prevoze Austrijanca.

L i j e v o k r i l o . U odsjeku među Czarnyom i Bialy na Czermecomu, jugozapadno Kutya je naša pješadija nekoliko napredovala prema brdima.

20. poslije podne. Vodomer Dnjestra se još uvijek diže. Sve uz njega ležeće doline su poplavljene te stoga skoro neprohodne; mostovi su dijelom bili odmešeni.

Petrograd, 21. Službeni izvještaj od 20. Kaukasko fronta.

Kod Djevizlika bijahu od naših četa zauzeti čvrsto izgrađeni turski položaji i to od istih četa, koje su 18. t. m. zaposjele znatno zemljište. Zapadno Baiburtu, poduzeše sibirski koraci protunavelu, poibiše mnoštvu Turaka sabljama i bajonetama te zarobiše više stotina momaka. 18. t. m. zaposješi sm grad Kighi Kasaba (55 km. južno Mamakhattama), najvažnije križište cesta Erzirjan-Karput i Erzermur-Karput. Tamo nam je pao u ruke lazaret sa ranjenicima. Prema popunjujućim vijestima o bojevitima jugoistočno Mūsā, bijaše tamo posve poznica iz Armijeje. Otkazano dovedena turska divizija. Kod glazra u prolaz Kulp, 28 km jugoistočno Mūsā zaplijensmo veliko skladište. U smjeru prema Mosulu napali su Turci kod Revanduzu u noći od 17. t. m. jačin silama naše odjeljenje, koje je uzmaklo u novi položaj.

Perzija.

Kod Sineha zivačhan pješadijski boj sa Kurdirima. U okolici Kermansah okraji među izvidcima. Kod Isphahana bijaše odjelom uništena, dijelom raspršena četa nama neprijateljskih perzijskih momaka.

Služ. izvješt. od 20. t. m. na večer.

Kaukasko fronta.

Napadaj desnoga krila kaukasko vojske uspješno napreduje. Nekeja od naših bratnih odjeljenja prodriše 18. t. m. u neprostrano područje za 15 vrata naprijed te učinise zarobljenika.

Opsada Beograda 1789.

(Svršetak).

3. i 4. oktobra produžen je rad na utvrđivanju napadnih linija i dovedene su u red baterije. Dođe je izgledalo, kao da će posada na svaki način još neko vrijeme dati otpora. No neprekidna paljba iz svojih baterija sa sprskog grada i savskog rta stvarala je takvu pustoš u Beogradu, da su mnogi Turci već 5. oktobra htjeli napušta na predaju grada. Ali je za sada ipak nadvala pada i njegove pristalice. Još se vijao krvavi barjak sa bedema, a pored njega krvavo koplje, a na njemu natakuta odšućena flaga. 5. oktobra u jutro dočija je Loudon sam u rovove i naredio je lično baterijama da otpočnu sa napadom. Tađa nastade pravi pakao. Na sve strane se tresla zemlja od užasne grmljavine i već poslije jednog sata bile su demontovane sve neprijateljske baterije, puškarnice i merloni razoreni, a osmatračnica uništena i zapaljena. Paljba je obustavljena u 2 sata. Pašin konak se nekoliko puta zapalio, ali svaki put požar opet ugušen. Protivnik nikako nije davao ni glasa od sebe, tako da nam se činilo da se borimo sa mrtvim bedemima. Loudon izjavljiva iz rova i naredi da se popusti sa paljibom. Ali u pet sati iznenada se opet opovratio kao i do sada „pokolazalo nemoćno“. Samo s vremenom na vrijeme završilo bi koje tan manjeg kalibra sa njihovog položaja, kada bi im naše meci dali malo da odahnu.

6. oktobra, pošto su dovršene sve baterije i montirani svi teški topovi, otpočelo je jednobremno bombardovanje grada iz svojih baterija. U podne je već najveći dio neprijateljskih topova bio demontiran neprijatelj izdvajajući naše vatre na nekoliko metara izvanja na više mjesta zadržava od bomb i granata. Paljba je pak naručila sa baterija na savskom rti i dalje nastavljena, da bi se potpuno ubio moral protivnika. Oko podne poslao je naša pismo, u

kojemu traži primirje od petnaest dana; za to se je vrijeme po njegovom prijedlogu trebala obustaviti palba da bi mu se dalo vremena da sasluša beogradski građanski komite, treba li se Beograd predati ili se na neke i strana im življe nastave bombardovanje, da bi se što prije došlo cilju. Jer gospodin maršal je bio premljen, da u gradu sada već počinju razmišljajući o predaji, te da je najbolje konačno ih skloniti na kapitulaciju najčešćom topničkom vatrom. On je mislio da naročito potkrjepio odgovor, koj je mislio dati na njihov neujesnan prijedlog, time što će prije odslanjanja odgovora prijaviti uzrastom protivničku vatrom. Sve topničko osoblje kako na baterijama svakom rat i ratnim brodovima, a tako naročito i na baterijama na već osvojenim položajima s ove strane Save, dobi naredenje, da od 9 sati u večer pa do sutradan u devet sati prije podne svom snagom, ni najmanje ne štediti municiju, zaspere glad što strašnijim pljuskom granata, kartica, „barutnih džakova“ te drugih projektila sviju kalibra. Da bi utisak toga bombardovanja bio silniji, naravno na večernjem satvremenu prije devet sati svim baterijama obustava vatre. Tačno u devet sati najednom grmuše plutonom složno sve ovastrane baterije, te je poslije nastavljeni pojedinačna paljba svakog baterija za se. Čak i najinaknutije vojnike ubio bučilo je od silnoga grmeža; ovaj strasni razgovor topovima preizlazio je čak i očekivanja samih topnika. Često se jednog te istog sekunda susrelo po pet-šest metaka u vazduhu. Bio je to jedinstveni trenutak veličanstvenog prizor, gledati sjevanje bomba, granata, falkonetske dudalji, koje se ukrštavaju nad gradom, gledati plamenove sa mnogih zapaljenih kuća i kula, te slušati pisak i lelek očajnoga neprijatelja; ovaj je je diljak pokazivao apatičnu nemoc i ograničavao bi se na to, da s vremena na vrijeme i sa svoje strane odgovori po kojim topovskim metkom na naš pljusak od granata.

Najraz prodje i ta strasna noć i osvanu 7. oktobar. Dosad je čas, kada je zastrašeno Turcima valjalo još jedinom punuditi milost u dogovora na njihov prijedlog, predat uoči toga dana. Zbilja uskoro dodje u rovove naredba, kojom se pod smrtnom kaznom zabranjuje ispaživanje ma i jednog metka u toku slijedećih šest sati. Sada dobismo vremena da podrobno razgledamo užasno razorno djelovanje našega bombardovanja. Kule su sve bile porušene, kuće zapaljene granatama, već su bile pretvorene u zgarista, iz kojih su još kule i rijedak dim; samo pašin konak bukao je još u plamenu. Grobovran, izoran vatrom, bijahu pretvoreni u bezoblične zemljane gomile, iz razvaljenih puškarica strčali su sumorno demontirani topovi. Samo same gradske zidine pošteđene su prema naročitoj naredbi s naše strane. U takvom se stanju nalazio Beograd, kad iz naših rovova izlaze jedan počinak sa bijelom sastavom te praećen tumačen, istočnim parlamentom. Ovaj se uskoro pojavi sa bijelom zastavom. Prvo se Tumaču mu je sapsšteno sijedeće: „Maršalu Laudonu već je dosta njihovog ponosa i upornosti, te je imio petnaest dana, rok od šest sati za razmišljanje kao odgovor na njihov jučešnji prijedlog. Ako se u tome roku ne bi predali, maršal će smatrati, da nije vezan više nikakvim obavezama i uslovima odnošne milosti.“ On i sami svakako uvjediti, da se akcijom snaižim koracima primće kraj, posljednjem odlučnom jurisu.“ Pošto predadoše ovo saopćenje, parlamentari se opet rastadoše, a njihove bijele zastave istakose se u znak primirja na oboje strani položajima.

Poslije dva sata pojavise se dvojica Turaka, koji zatražise, da govore sa kakvim visim zankom. Izlidge im u susret major Rouvo, te primi od njih misao, upućeno maršalu. Oni zamoliše za dopuštenje da govore s maršalom. Major Rouvo ih ishodilo im pristanak i saopšti im to. Za to vrijeme opravljene su bile dosta oštećene.

Rok od šest sati već je bio istekao, a nigdje još nije bilo Turčina da se pojavi. Već su baterije bile dobile naredbu, da se priprave za novu palju, kada se poslije podne u 4 sata

pojaviše dvojica otmenjih Turaka, kojima maršal Browne lično pođe u susret. Poslije kratkoga razgovora rukovadje se. Zatim otpočede pregovori o predaji, koji su ubrzo i zavrseni, a kapitulacija utvrđena.

Beograd, prjstionica Srbije, kalija Dunava, silna turka tvrdjaba, bila je dakle oplet u carskim ruskima, pošto je gotovo opeo vijeka bila pod turskim jarmom. Silni laudon uzdrmao je iz temelja tvrdi grad i natjerao ga je na predaju. Besmrtni junak, uzvišen maršal do je tim uspjehom zajedljivoj Evropi dade primjer svoga ratničkog genija.

Razne Vijesti.

Njemačka za bezobzirni rat. Monakovski listovi javljaju, da se je u sobotu držala velika skupština sviju stranka i zvanja, na kojoj je zaključeno da se nema odstupiti od svoje. U njezinih rukovodstvu su ime 163.000 bavarskih seljaka zahijevaju najodličniji prv protiv Engleske i čvrsti bir protiv istoku zapadu. U srednjoj na bavarskoj kopiju i na cara se držitevali su bezobzirnu uporabu sviju ratnih sredstava.

Bečka „Reichspost“ nadodaje k vijesti: Da je u čitavoj svijetovoj njemačkoj to mjenje vrlo rašireno, razabire se iz novina. Osim sluzbenih, senzacionalnih i Mossejevih novina („Berliner Tagblatt“) zastupa skoro sva javnost nazore monakovske skupštine, tako da dolaze na zadnji apel „Kölnischer Zeitung“, kojim se zahijeva upozdanje u politiku kancelara vrlo oštro odgovori.

Hocu li Njemački gospodari izdržati. Pod ovim naslovom donosi „Obzor“ vijesti. Amsterdam: Engleski su političari izvijili, da će se za dva mjeseca moći ustanoviti, da li će Njemački moći gospodarski izdržati. Sada je pritisak blokade najjači od početka rata. U Njemačkoj da su sve zalih potrošene, no usprkos svega njuškajna engleske Stempae, još se dosada iz Njemačke nije javilo do sada nijedan slučaj smrti od gladi. Ako Njemačka za 4 sedmicne spremi iznuv onda nije postignuta ni nastojanja potpunoj saveznic. Za dva mjeseca morat ćemo ozbiljno i trijezno pitati, da li se mora rat dovršiti, jer ga se ne može dalje voditi, kao čin ludjaka.

Promjena u ruskom kabinetu. Prema pisanju ruskog lista „Ruskoje Slovo“ rek bi da se radi na promjenama u ruskom kabinetu. Te promjene imale bit od velikog utjecaja po unutarnji i izvanjsku politiku vlade. Ministar predsjednik Stürmer predlaže, da bi bilo vrlo uputno, kad bi se za uređenje i dobavu životnih namirnica imenovao posrednog porječnika sa ministarskom ograničenom ovlaštaka. Sazonov je predlagao o ovom manifestu na Poljake. Nije poznato koje bi se ministre imalo zamijeniti novim silama.

Rodjenjak kralja Petra. Svajskarska brojavnica informacija javlja: Ove je godine proslavio kralj Petar svoj sedamedseti i drugi rodjenjak skromno u tišini na otoku Chailisu. Savezni vladari odasli su mu brozjavne čestitke.

Što sve ljudi danas ne jedu. „Obzor“ donosi: Ugarski listovi javljaju, da je ovih dana u Temesvaru jedan seljak na trgu kupio tri jajca od patke, pa je s njima nasado patku. Kada su se jaja izlegla, nijesu iz njih izšli pacići nego rode. Seljak je ovo prijavi policiji, da u buduće ridipazi, da se građani Temesvara ne hrane rodinim jajima. Jedan list, koji reproducira ovu priču, pridodaje, da je sva sreća, da u Temesvaru nema krokodila, jer bi drukcije siromašne pat e odjedared i krokodile izlegle.

Rusko ministarsko vijetje. Javija se iz Stockholma: Iz Petrograda dolazi vijest, da se je ministarsko vijetje održalo ponovno u carevom glavnom stancu. Raspravljalo se o ugrožavanju sveukupnog dovoza na rusku notru. Prema izvaji ministra željeznice, Trepovala postojalo je petnaestak streljiva na jednoratnoj željeznici Arhangelsk-Moskva nerješivom zadacoju, jer se po njoj ne može opskrbiti frontu niti sa jednom petinom potrebite municije. Rusija je ovjenia od nezostava. Neprekidni transporti ranjenika zatvaraju promet na fronti. Trepoj je dakodier istaknuto, da je neophodno nužno otpunjenje željezničkih

pukovnja pošto su mnogi premješteni k pješadiji. Suvajev se je silno uzrujao i protivostupro Trepoj. Sazonov se je pamotanje referirao, da član napuštaju došle poluženih jedinica. Početno oduševljenje na frontama spalo je među vojnicima jedino radi pomaganja živeza. — Na izvješće Sazonovo o prosvedju rumunjske vlade zaustave streljiva, odgovorio je Suvajev, da se to ne može nikako dozvoliti, a streljivo da je u dobrom dijelu pri podjeljeno ruskim četama. Vijće se je razilio bez da bi storilo kakav zaključak.

Ruski zahijevi. Javljaju iz Stockolma: Prema izvaji zastupnika Miljukova opstojalo je između Rusija i švedaska sporazum, u čemu su kojim da bi imale obje obale dardanelski morski tjesnac ustupiti Rusiji. Akoprem nije taj sporazum saopćen, nastojalo je Rusija, da se ta vijest ipak svajdajeらしい. Isto je tako u jednom govoru izvajio Sir Edward Grey, da imade pitanje morskih tjesnaca za Rusiju istu važnost, kao pitanje Alcaizacije i Loraine za Francusku. Engleska štampa nije ipak u tom pitanju jednodušna. Nekoji su listovi mjenjeili, da bi se Njemačkoj morao dozvoliti izlaz u Malu Aziju, da se otkloni izbjegu buduće sporove s njom. Rusija medjutim naglasuje, da su Dardaneli narodno pitanje Rusije.

Za čim sve žude! Englezi su sve prije, nego li skromni. Tako zahijeva „Poll Mail Gazette“ glede mirovnih uvjeta, da mora Njemačka za svaku po njemačkim podmornicima potopljenu ladju odstupiti Engleskoj po jednu trgovačku ladju istoga opsega, dok za ladje „Lusitania“ i „Imperator“ sve njemačke ladje. List je mjenjeil, da su to sasama opravdani zahijevi, jer da su Nizozemska, Švedska, Danska i Norveška imale očuvati dio svojevoje brodovlja i grozničavo dobitka, te bi se izata mogle lako takmiti s Engleskom, ako joj ee uspije, da si prisvoji njemačke ladje.

Zabrinutost u Francuskoj radi izumiranja obitelji. Kako listovi javljaju, sprema francusko ministarsko pravde novi zakon, koji glasi: „Ako zadnji muški zastupnik jedne obitelji padne neprijateljem, najni njegovi najbliži rodjaci pravo, da pridodaju njegovu ime svoga oca, ako bi sprječile, da obiteljsko ime ne izumre.“

Ruski vojni krugovi o položaju kod Verduna. U potonje doba izražavaju se ruski vojni krugovi vrlo pesimistički o položaju Francau kod Verduna. „Ruskoje Slovo“ javlja iz Pariza, da u francuskim upravnim krugovima jr razmišljanje o planu napuštanja Verduna. Nepravkida vatra Njemaca nanose velike štete, zbog čega je probuženca zauzeti povoljnije položaje, koji se prilaze u pozadini.

Našegazid austrijske zaroblenike. Znali smo doduša, za nagrade za pohvalne li postrojajne vukove, lišice, morske pse itd., ali da će talijanska civilizacija tako daleko poći, pa da će raspisati učenju i na austrijske zaroblenike, o tomu nismo mogli doista ni sanjati. — Ovih dana objavljena je u Italiji vijava zapovjed, prema kojoj svaki talijanski vojnik dobiva 20 lira za vojnika, 30 lira za potčinika, a 40 lira za četnika, kojsa je zaradilo sa u austrijskom vojnika. — Neke dale svaki naš vojni metne u džep unjesto 20 dajbudi 21 talijansku liru, pa može biti siguran da će ga talijanski vojnici pustiti na slobodu.

Sud ruskog vojnčkog kritičara o ruskoj ofenzivi. Ruski vojnčki kritičar „Rječič“ sudu, da ako se i huvali ruski uspjesi, mora se ipak priznati, da je nad sva očekivanja jaki otpor austrijskih četa zadava, na ruske čete probole neprijateljske bojne linije, pa da se sada o kakovim vojnim i obratom na premoć, s kojom nepolaže Rusija, ruski narodi očekuju u doglednom vremenu pobjedu, dok bi sada bilo preuranjeno u tome govoriti, jer dok još austrijska vojna crta čvrsto stoji i dok se je ustegla sama na pojedinim točkama, ne može nepristani motrilac govoriti o kakvoj odlučnoj pobjedi.

O požaru u Tatju. Javija se kraljev Zevezu: U Grčkoj su uvjerenja, da su knejave palaču Totaj zapalili grčki utorinici. Policija je artilerija sedam Grlki, koji su došli iz Turske. Broj žrtava

iznaša preko stotine. Uništena je dakodier palača knejave uzeveze. Nakon toga izvješuje, da iznaša broj došle razbijeutih mrtvih 32, medju kojima je 28 vojnika krajevke garde.

Velika demonstracija u Parizu. Prigodom poziva godišta od 1884. do 1887. pod oružje, koja su se nalazila na dopustu, došlo je u Parizu do velikih demonstracija protiv nastavka rata. Na zahijev radništva obavustave su tvornice rata za 48 sati. Redarstvo bilo je zaposleno sa odstranjivanjem proglasa za mir, što su bili u više stotina istisaka izvješjeni na Place de la Cour.

C. kr. austr. vojnička pripomoćna zaklada za udovice i siročadi

pod Najvišem pokroviteljstvom Njg. c. i k. Apost. Veličanstva

Riječ k ratnom osiguranju.

Očajno-krvavi ples se vrlo dalje. Dalje, dalje grzi gomila strašnih događaja, dalje i dalje zapovijeda neispisano usud naroda Austrije! Život! Cvjetiči, kipeči i ustvarujući život leži uništen na tlima pod teškim kladivom ratne mačice, žene, majke, dječja čeznu gledajući borbište za svojim — našim vojnic, gledaju tamog djebe gjesni smrtna kosa nad gradjama njihovog srca. On, koji je domo marljivih rukū, skrbnog srca ustvarao i radio za njihov dobrobit, za dobrobit drage domaje! Jeli se povrati, kada zavezane zvonoje mira preko razbijeutih, od ratnog bijasa rastrgnutih poljana? I ako se ne povrati nikada više? Tko će donesti tada pomoć uborima i zapuštenima?

„Pomoz mi sam i biti će ti pomagan!“

To je geslo u tom teškom, žalosnom času. I k to samopomoći je pružala utješljivu ruku c. kr. austrijska vojnička pripomoćna zaklada za udovice i siročadi pod Najvišim pokroviteljstvom Njg. c. i k. Apost. Veličanstva. U svojoj dalekovidnoj skrbi ustanovila je temelj, da čovječje kolijevke, opsešnije upoće nije bilo moguće osigurati.

Komu nije poznata blagodarna djelatnost tog sklada? Komu nije poznato, koliko dobro je prisrpio sve iz njega i koliko jih je bilo dionica dobročinstva njegovog u teškoj situaciji i skrbi, kada se nije već povratio njegov, koji je tako savjesno skrbio za domaju i svoje?

Kako ugodno našu pomoć osiguruje, vladajući već iz toga, da bez svakakvih neprilika, bez plašnje, bez ljepične pregledbe i drugih listina dolazi pomoć u silu. Tko se ne će poslužiti te pomoći, ako je rođjak ratnika ili nije, kojs eg osigura, te si tim putem ustanovio temelj za sebe svojice dječui? Stotisuće jih je bilo već, koji su bili dionici tih blagodati, a mora ih biti jošte na milijune, koji se združbe na tomu velikom čovječkoljubnom radu!

Naši hrabri junaci, koji se vani na bojniju poljanama, bori za veličinu i slavu naše domovine, ali će Van biti zahvalni za tu brigu, jer je za je nje na ratništu najteža stvar, što će biti sa njihovom djecom, ako pogodi smrtan oštrač njihovo srce!

Uistinu je mnogo takovih, kojima se upire čut, da bi osigurali život onim u kojsvoj svojoj sveoje djece. A dakodier za takove slučajeve je primijerni rječnik na mjestu. Uistinu — posjeduje taj li, ipak će jest pomoć dobrobiti do trenutika, kada će želiti, da se trpuo svojeg dragog prizve sa ratišta u domovinu i ovdje položi u domaću zemlju te mu postavi na grob njegav vrijedan spomenik. Ali to stoji mnogo novaca, kojs svatko ne smogne.

Kakav će biti plemeni rad, ako tu potporobne za troškove svojevoje djece u domovinu i za njegoj spomenik, kada kojsj će još djeca i od dječje djece gledati s ponosom!

Ne ustručavajte se dakle, dokle je jošte čas, dokle nije prekasno!

Obavijesti kojsmu drago vrsti daje!

Josip Krmpotic

kotariki poslovanja za kolar Pulu c. kr. Austrijske vojničke pripomoćne zaklade za udovice i siročadi i Puli, Trj Custava

AUGUST SENOŠ.

Prijan Lovro.

(Nastavak.)

Ne bijaše on dionikom naših književnih rasprava. Zauviko bi se Ziga pod pokrivač i hrkao. Samo kad se debata o Ariostu ili Danteu privo razgralaba bila, kad je Lovrina prvova kapa na hero stajala, znao je kadšto plamiti ispod mekanog zaklona: „Mračnjaci! Niste li ste dosta nakukurali? Dajte bijesu mira! Iđite spašiti! Neman li pravo?“

Komijah bijaše Lovro u nađem gospodarstvu. Nisam za života vidio većeg pedanta. Deset puta znao je u red postavit knjige, duhan, ulju, kesu itd. Gosposdarica se kraj njegva naužila dosta muke. Sad mu bijaše kava pribejaba, zata precna; sad mu bijaše peč pretopla, zata prehladna. Jednoć plamenom planuo na debljastu drugariću opernog ravatelja. Staviše nam za večeru na stol suhe kobasice. „Bar su nam mogli dodati hrena“, primijeti ravodnostno naš Zige. „Istina je“, skoči Lovro, „to je bezobzirnost. Toga se smijemo propustiti!“ Po večerj podijoh sa Zigom u setnju. Lovro reče, da ne može rad posla s nama. Kad se povratismo, pruži nam Lovro papir, „Potpišite!“ „Sta je to?“ — zapitah. — „Ultimatum!“ odvratilo Lovro, „Komu?“ — „Našoj gosposdarici!“ — „Zašto?“ — „Radi naneseane nam uvreda, rođi hrena.“ Zapinjah se, a moji Zige stao sa strane otrskati. „Mnogi su se breži živo micali, „Pa neman li pravo? Nije li to pravi skandal!“

perorirao moj Lovro. Ja uzeh čitati papir; bome pune četiri strane samih listi, dosjetljivih fraza, kao da je Gorčakov pisao notu caru Napoleonu. Lovro medjutim koracao pod puhom kapom po sobi, a hulja se Zigez zavuko kradomice u postelju. Drugog tjaha dokazosmo Lovri s teškom mukom, da je svakako bolje stati ultimatum ad acta.

U to vrijeme po prilici govorio mi Lovro, da je nekako otklaj slovensku, a u moji djedove. Vjeme domoročki. Nisam lak moćao za to mario; ta svaki otkaj na sveučilištu ima znanca a osobito znanca. Nisam ni s daleka mislio, da bi to moglo važnih posljedica biti. Lovro kao da se je odrekao ljubavi, to jest prava ljubavi. Nije, da ne bi bio mario za ženske, ali sve to bijaše amour sans consequence. Za neko vrijeme nešto me iznenadilo na Lovri. Došao bi četiri do pet puta na dan kući, da se počelja i pomladizir. Stojao je pol ure pred zrcalom, sve očišćav se. Sad bi svuko kapu obukao surku, sad svuko surku pa obukao kapu. Ja sam po podne obično ležao u divanu čitao pandekte, a od Lovre mi ne bijaše mira.

„Auguste, zakopči mi rukavice!“ Zakopči je. — „Auguste, bi li uzeo surku ili kapu?“ „Što te godijer volja.“ — „Ali reci mi svoje mjenje!“ — „Dakle uzi surku!“ — I obukav surku ode prijan. Za pet se časova povratio. — „Predomislih se, reče, obuču ču kaput, bolje mi dolukuje!“ I p o sata gladno k ležao. Akademiki raspriješavahu se o njemu. Lovro dolazaje sve kasnije kući. Meni se to čudnovito

imilo, al ga ne htjedoh ispitivati. Kraj svega gosposdarismo mirno u međusobnoj stazi. Al nasjednom se skupi bure nad našim mirnim stanom i strijela puč!

Naši milii gosposdari bijahu nekako negospodari, to jest, u kući ne bijahu financije u redu. Mi smo taj nered kod svakog rukod, kod svake večere najbolje otkaj. Gosposdari dobivahu od nas redovito mjesečnu plaću, neostasimo im za čudo ni pare dužni, ali gosposdar kapelnik bijaše čudak, navlastito što se nas tiče. Za nas hrvatske djeke imali su tri trbonajsti germanski Orfej zavod: čovjek ne živi samo o hljebu, no sa sebe znao je za naše hrvatske novice smotati svake večeri pet prozlica i tri puta toliko časa pivu. To nam se svakako krivo činilo. Lovro stao ostriti pero, ja stadoh kalsipneti, a Zigez grikavio hokeje. Kapelnik bi došao obično pred zoru kući, i gotovo nikada nije ostao u kući na nas samo vatra, trijezan. Od njegova stana dirjela bihu sušuti burne i tako imadolnosne ne jedampnti purke štastirne i nekoliko mjeosposdarom u gosposdarom radi nečeta na gosposdarca. S prvine se smijajao to komediji od sra. Jedne noći razgralabo Lovro pod puhom kapom narav tankoga jera. Ja i Zigez epasvamo. Najednom nas probudi strasni štopot. U sobi naših gospodara bješniala oluja. Iz krle i vike razabrasmo, da u susjedstvu padaju dječji ierovi i krunpe note na gosposdar kapelnikovicu. Bijaše to andon na pjesmu i rječje. Kapelnik izvijestio, kapelnik izvodio na njemim ledima svoje zakomite drugariće. Lovro sien pisiati ultimatum, Ziga stajao kao kamen sred sobe, držeci svijetil, a ja uhljavti jedan svezak Rotekova „naravskog

HRVATI I HRVATKE SRETITE SE DRUŽBE SV. CILILA I METODA!

(Nastavak ee se.)